

etken: Etki eden şey, faktör

nitelik: Bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik, vasıf, keyfiyet

konut: İnsanların içinde yaşadıkları ev, apartman vb. yer, mesken, ikametgâh

erozyon: Yer kabuğunu oluşturan kayaların, başta akarsular olmak üzere türlü dış etmenlerle yıpratılıp yerinden koparılarak eritilmeleri veya bir yerden başka bir yere taşınması olayı, aşınma, aşınım, itikâl

kademe: Aşama, basamak, derece

tanker: Petrol, benzin gibi akaryakıt ürünleriyle, sanayi ile ilgili yağ, şarap vb. sıvı maddeleri taşıyan gemi veya kamyon

varil: Çoğunlukla sıvı maddeleri koymak için kullanılan, metalden yapılmış, silindirik biçiminde, üstü kapalı kap

filtre: Süzgeç, süzek

sanayi: Ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, işleyim, uran, endüstri

endüstri: Sanayi

etken

nitelik

konut

erozyon

kademe

tanker

varil

filtre

sanayi

endüstri

B) Anlamını öğrendiğiniz kelimelerden beşini kullanarak suyun hayatımızdaki önemi ile ilgili bir metin yazınız.

Su, insan yaşamı için oksijenden sonra gelen en önemli **etkendir** ve beslenmemizin vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan, besin almadan haftalarca canlılığını sürdürmesine karşın, susuzluk durumunda ancak birkaç gün yaşayabilir. İnsan vücudunun su içeriği yaşa ve cinsiyete göre %42 ile 75 arasında değişmekle birlikte yetişkin insan vücudunun ortalama %59'u sudur. Vücut fonksiyonlarının çalışmasında, metabolizmanın dengesinin sağlanmasında ve vücutta pek çok biyokimyasal reaksiyonunun gerçekleşmesinde su son derece önemli bir **kademededir**.

Su **sanayi** ve **endüstride** de kullanılır. Sanayide kullanılan su daha sonra **filtre** ile arıtılmalıdır.

İnsanlar su gereksinimlerini genelde; içecekler, besinler ve metabolizma olmak üzere üç kaynaktan sağlarlar. Besin içerisinde bulunan besin öğelerinin yakılması sonucunda su oluşur.

Yediğimiz besinler ve içecekler yoluyla da vücudumuza su sağlarız. Örneğin sebze ve meyvelerin yaklaşık 85-% 90'ı , 1 su bardağı sütün %90'ı sudur. Gün içerisinde içtiğimiz çay, kahve, soda vb. içeceklerle de sıvı almaktayız. Ancak kafein içeren kahve, çay ve diğer içecekler sıvı ihtiyacını karşılasa da uygun su kaynakları olarak sayılmazlar.

C) Okuduğunuz metnin konusunu aşağıya yazınız.

Suyun önemi

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Su kirliliği nasıl oluşmaktadır? Metinden örnekler vererek açıklayınız.
2. Suların kirlenmesine karşı alınan önlemlerin amaç ve sonuçları nelerdir?
3. "Suların Kirlenme Nedenleri Nelerdir?" başlığı altında verilen maddelerden hareketle asıl kirleticilerin kim olduğunu bulabildiniz mi? Nedenleriyle açıklayınız.
4. Metinde verilen bilgilere göre kirli su kullanırsak neler olur?
5. "Su gibi aziz (kıymetli) ol!" sözü size neler çağırıyor? Açıklayınız.

1- Zararlı maddelerin suya karışması ile su kirliliği oluşur. Kanalizasyon ve fabrika atık sularının arıtılmadan akarsu ve denizlere boşaltılması su kirliliğine örnektir.

2- Atık kirli su miktarını azaltmak ve suyun kirlenmesini önlemek, kirlenmiş suların arıtılmasını sağlamaktır.

3- Asıl kirleticiler insanlardır. Suyun kirlenmesinin nedenleri insan eliyle, bilinçsizce yapılan işlemlerdir. Doğa kendi kendini kirlilemez.

4- Salgın hastalıklar meydana gelebilir, doğadaki hayvan ve bitkiler zarar görür, içilebilir ve kullanılabilir su sıkıntısı yaşanır.

5- Su insan hayatı için çok kıymetlidir. Bu söz ile en az su kadar kıymet kazanmanın önemi vurgulanmaktadır.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu üç görseli birbiriyle karşılaştırarak çevre temizliği konulu bir konuşma yapınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkili şekilde kullanınız.

İnsanlar ve canlılar, ancak temiz bir ortamda yaşar. Çevre Temizliği, günümüzde dünyanın en önemli sorunları arasındadır. Bu konuda önlemler alınmakta, bilimsel çalışmalar yapılmakta ve yeni teşkilatlar kurulmaktadır. Bütün bunların temel amacı, insanları çevre temizliği konusunda bilinçlendirmektir.

Toprak, Hava ve Su, dünyamıza hayat veren üç temel unsurdur.

Bunları temiz tuttuğumuz sürece, dünyamız temiz ve sağlıklı olur. Evimizin önü ve sokaklarımız temiz olursa toz, çamur, sinek gibi zararlı maddeler barınmaz. Bağ, bahçe ve ormanlarımız temiz olursa dünyamızı süsleyen bitkiler ve ağaçlar canlı ve yeşil olur. Deniz, göl ve ırmaklarımız temiz tutulursa, hem tabiat hem de canlılar hayat bulur. En önemlisi de hava temiz olduğu sürece insanlar ve canlılar bu dünyada yaşayabilir. Aksi halde, hem dünyanın hem de hayatın sonu yaklaşır. Vücudumuzu yaşatan besinlerdir. Dünyamızı yaşatan ise temiz su, hava ve topraktır.

B) Görseldeki sloganla ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

C) Çevre temizliği ile ilgili bir slogan geliştirerek sloganınızı aşağıdaki bölüme yazınız. Sloganınızı sınıf panosunda sergileyiniz.

.....

.....

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki broşürü inceleyiniz.

DOĞADA YOK OLMA SÜRELERİ

pet şişe 400 yıl

teneke kutu 10 yıl

sakız 5 yıl

cam şişe 4000 yıl

pil 300 yıl

plastik poşet 20 yıl

gazete 3 ay

Atıkları Nereye Götürelim?

Atıklarımızı en yakınımızdaki geri dönüşüm kutularına bırakabiliriz.

Geri Kazanılabilen Atıklar Nelerdir?

Kâğıt Karton: her türlü kâğıt atıkları, gazete, dergi...

Plastik: deterjan ve şampuan ambalajları, bazı sağlık ve kozmetik ürünlerinin ambalajları, margarin kapları, su, ayran vb. ürün ambalajları.

Metal: her türlü içecek kutuları, yağ tenekeleri, alüminyum ambalajlar.

Cam: her türlü cam şişe ve kavanozlar.

Atıklardan Neler Üretilir?

Kâğıt Atıklardan: kâğıt, ambalaj...

Plastik Atıklardan: deterjan şişeleri, çöp kutuları, kirli su boruları, otomobil yedek parçaları...

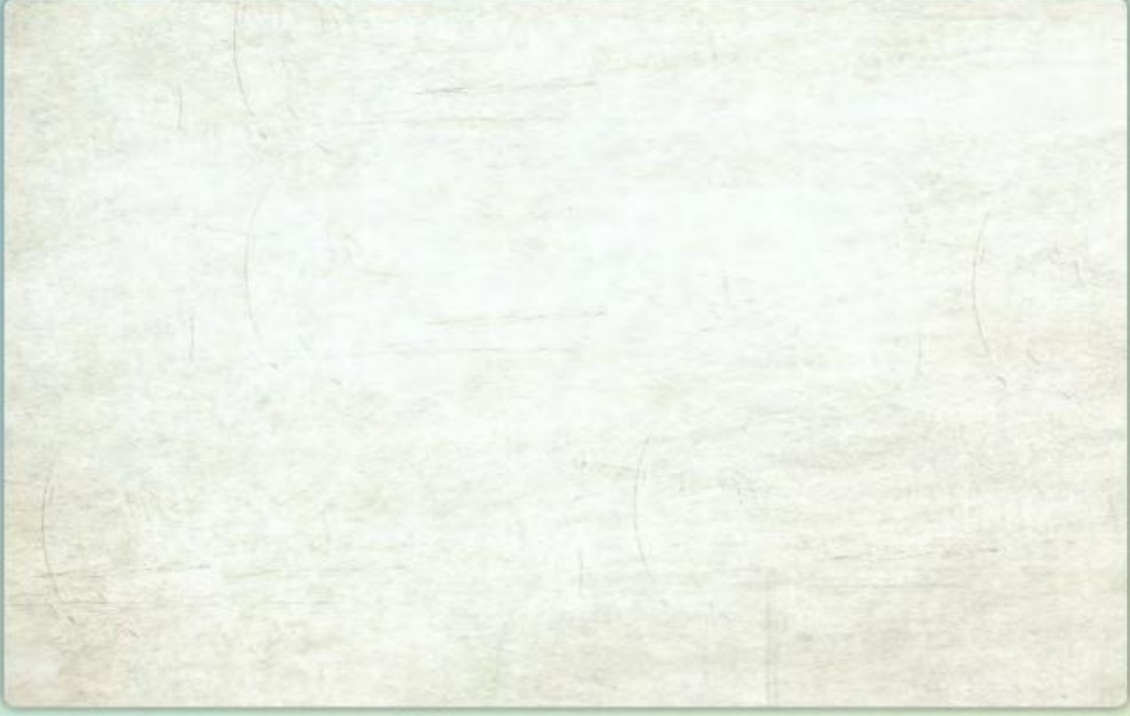
Metal Atıklardan: metal malzemeler, pencere çerçevesi, sprej kutusu...

Cam Atıklardan: cam şişe, kavanoz...

Kâğıt Karton: her türlü kâğıt atıkları, gazete, dergi...
Plastik: deterjan ve şampuan ambalajları, bazı sağlık ve kozmetik ürünlerinin ambalajları, margarin kapları, su, ayran vb. ürün ambalajları.
Metal: her türlü içecek kutuları, yağ tenekeleri, alüminyum ambalajlar.
Cam: her türlü cam şişe ve kavanozlar.

Kâğıt Atıklardan: kâğıt, ambalaj...
Plastik Atıklardan: deterjan şişeleri, çöp kutuları, kirli su boruları, otomobil yedek parçaları...
Metal Atıklardan: metal malzemeler, pencere çerçevesi, sprej kutusu...
Cam Atıklardan: cam şişe, kavanoz...

B) İncelediğiniz broşürden hareketle "hava kirliliği" konulu bir broşür hazırlayarak broşürünüzü sınıf veya okul panosunda sergileyiniz.

5. Etkinlik: Çevre dostu ürünler satan bir fabrikanın sahibi olduğunuzu hayal ediniz. Ürünlerinizi tanıtacağınız bir reklam metni yazınız.

DOĞA İÇİN ELEKTRİKLİ OTOMOBİLLERİNİ KULLANIN

Doğanın en büyük düşmanlarından biri de akaryakıtla çalışan otomobiller. Bu otomobillerin egzozlarından çıkan gazlar atmosferimizde birikiyor. Hava kirliliğine ve küresel ısınmaya neden oluyorlar.

Bizim Elektrikli Otomobillerimiz, akaryakıt kullanmaz. Sahip olduğu güneş panelleri ve rüzgar tribünleri araçtaki bataryaları doldurur. Bataryalar elektrik motoruna güç verir. Böylece temiz enerji ile doğayı kirletmeden aracınızla dilediğiniz yere gidebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. TEMA - Doğa ve Evren

6. Etkinlik: Aşağıdaki metinden hareketle, etkinlikte kullanılan metnin yazarı hakkındaki bilgileri tahmin etmeye çalışınız. Tahminlerinizi alttaki forma örnekteki gibi yazınız ve metne uygun bir başlık bulunuz.

Benim adım, gökyüzünden düşen rahmetin adıdır. Bulutların gözyaşlarıdır. Soyadımsa ağaçların tunduğu kahverengi örtüsüdür doğanın. Annemin adı, güzel kokusu ve renkleriyle süslerken bahçeleri; babamın adı ulu, kalın gövdeli ve uzun ömürlü bir ağaçtır. Kökleri derinlere uzanır.

Doğduğum şehir bir çağ açmış bir çağ kapatmıştır fethedilince. Doğduğum yıl ise, Fatih'in burayı fet-hetmesinden 554 yıl sonradır. Dünyayı ve tüm gezegenleri kaplayan derin karanlıktır ağabeyimin adı. Ben ona, güneşli ve sıcak bir günde, karne hediyesi olarak doğmuşum. Doğduğum ayın tam ortasında açmışım gözlerimi dünyaya. Şimdi ise doğduğum ülkenin başkentinde 6. sınıfa gidiyorum.

Adı: **Yağmur**
Soyadı:
Doğum tarihi (Gün/Ay /Yıl):
Doğum Yeri:.....
Annesinin Adı:.....
Babasının Adı:.....
Ağabeyinin Adı:.....
Şu Anda Yaşadığı Şehir:
Metnin Başlığı:

Soyadı: **Toprak**
Doğum tarihi (Gün/Ay /Yıl): **29**
Mayıs 2007
Doğum Yeri: **İstanbul**
Annesinin Adı: **Çiçek**
Babasının Adı: **Çınar**
Ağabeyinin Adı: **Uzay**
Şu Anda Yaşadığı Şehir: **Ankara**
Metnin Başlığı: **Ben Kimim?**

7. Etkinlik: Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazının başlığını, yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. Metninizi tamamlarken geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız.

DOĞAYA

Doğa bizim her şeyimizdir. Doğayı
bir gün dünyanın sonu gelebilir. Bu yüzden
çok dikkatli davranmalıyız. Doğal kaynaklarımız
değildir. Dünyadaki her kaynağın
bilmeli ve kaynaklarımızı
kullanmalıyız.
Doğal kaynaklarımızı dikkatli kullanmak için

DOĞAYA SAHİP ÇIK

Doğa bizim her şeyimizdir. Doğayı korumalı ve ona sahip çıkmalıyız. İnsanlar doğada özgürce yaşıyorlar. Ancak bir gün dünyanın sonu gelebilir.

Bu yüzden doğanın dengesini korumak için çok dikkatli davranmalıyız. Doğal kaynaklarımız da bir gün tükenebilir. Çünkü bu kaynaklar sınırsız değildir. Dünyadaki her kaynağın miktarı bellidir. Bu kaynakların kıymetini bilmeli ve kaynaklarımızı israf etmeden kullanmalıyız.

Doğal kaynaklarımızı dikkatli kullanmak için bilinçli ve duyarlı olmalıyız.

8. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan "su" kelimesinin geçtiği altı çizili deyimleri inceleyiniz. Aynı veya yakın anlama sahip olduğunu düşündüğünüz deyimleri örnekteki gibi eşleştiriniz. Daha sonra atasözleri ve deyimler sözlüğünden eşleştirmelerinizi kontrol ediniz.

Yemekleri görünce ağzının suyu aktı.

Havanda su dövme, bence bu çocuk adam olmaz.

Okulda futbol maçı yapınca böyle su içinde kalmış.

Bu iki arkadaşın aralarından su sızmaz.

İflas ettiğini bir türlü kabul etmiyor, işleri toparlamak için kalburla su taşıyordu.

Son model arabayı görünce adamın ağzı sulandı.

Hasta çocuk ateşlenince su gibi terledi.

Ortaklıkları süresince içtikleri su ayrı gitmezdi.

*havanda su dövme
kalburla su taşımak*

İçtikleri su ayrı gitmezdi.

Aralarından su sızmazdı.

Ağzı sulanmak.

Ağzının suyu akmak.

Su içinde kalmak.

Su gibi terlemek.

B) Yukarıdaki cümlelerde geçen altı çizili deyimlerin anlatıma olan katkısını açıklayınız.

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili deyimler cümlenin anlamına etkililik katmıştır. Deyimler en az kelime ile en fazla anlam katmayı amaçlar.

* GELECEK DERSE HAZIRLIK

İki hava şartlarının günümüzdeki durumuyla geçmişteki durumu arasında fark olup olmadığı ile ilgili büyüklerinizden bilgi alınız.